

WPROWADZENIE

1. WIZJA ROZWOJU
2. CHARAKTERYSTYKA MAKROREGIONU POLSKI CENTRALNEJ
3. POTENCJAŁ I UWARUNKOWANIA ROZWOJOWE
4. TRENDY ROZWOJOWE
5. CELE STRATEGICZNE
6. ZASADY REALIZACJI STRATEGII

ZINTEGROWANA PRZESTRZEŃ WIEDZY I INNOWACJI

PRZESTRZEŃ PRZYJAZNA TWÓRCOM I PROJEKTANTOM

INNOWACYJNA SIĘĆ MEDYCZNO-FARMACEUTYCZNA

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM ŻYWNOŚCI PROZDROWOTNEJ

MULTIMODALNY WĘZŁ TRANSPORTOWY O ZNACZENIU MIĘDZYNARODOWYM

SŁOWNICZEK

Do 2030 roku¹⁰ liczba ludności Makroregionu Polski Centralnej nieznacznie się obniży z 7 830 tys. osób w 2013 r. do ok. 7 755 tys. osób w 2030 r., przy czym do 2020 r. będzie miał miejsce przyrost ludności tego obszaru o 72,7 tys., natomiast w latach 2020-2030 nastąpi ubytek o 94,2 tys. osób. Zmniejszy się zaludnienie zarówno obszarów miejskich, jak i wiejskich, jednak depopulacja na wsi będzie przebiegać szybciej, co sprawi, że w 2030 r. wskaźnik urbanizacji wzrośnie do 64,9%.

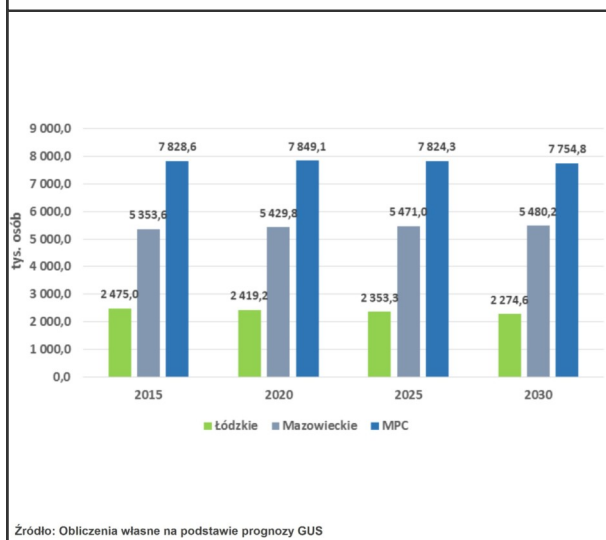
Prognozuje się odmienne tendencje zmian ludności w woj. mazowieckim i woj. łódzkim do 2030 r. Liczba ludności woj. mazowieckiego wzrośnie do 5 480 tys. osób, natomiast liczba ludności woj. łódzkiego będzie się zmniejszała i obniży się do 2 275 tys. osób. W rezultacie jego udział w ludności makroregionu obniży się z 32,1% w 2013 r. do 29,3% w 2030 r.

W ujęciu przestrzennym podregionów relatywnie największy spadek liczby ludności przewiduje się w podregionie miasta Łódź i podregionie skierniewickim. Przyrost zaludnienia będzie miał miejsce w podregionach: warszawskim zachodnim, warszawskim wschodnim oraz w Warszawie. Jedynie w tych trzech podregionach prognozuje się wzrost zaludnienia w stosunku do 2013 r.

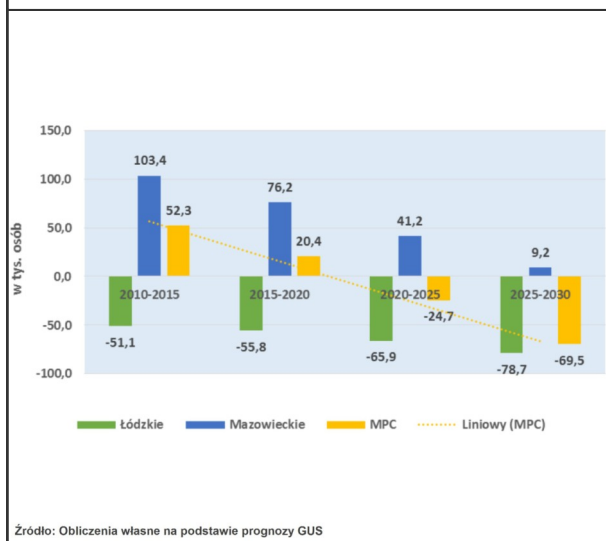
Pogorszy się struktura demograficzna według ekonomicznych grup wieku. Wystąpi także zjawisko tzw. podwójnego starzenia się, tj. szybki wzrost udziału osób w wieku powyżej 75 lat w grupie wieku poprodukcyjnego. Należy spodziewać się w związku z tym wzrostu liczby osób niepełnosprawnych w podeszłym wieku wymagających opieki. Nasilenie procesu starzenia się populacji wywoła negatywne skutki ekonomiczne: niższe wpływy podatkowe, spadek dochodów, większe koszty związane z opieką nad osobami starszymi i pomocą społeczną oraz wpłynie na zmiany w strukturze popytu, w tym wzrost zapotrzebowania na usługi

¹⁰Przewidywane trendy zostały zidentyfikowane na podstawie: analiz danych ilościowych, analiz eksperckich przeprowadzonych w ramach projektu „Trendy rozwojowe Mazowsza” oraz ekspertyz wykonanych na potrzeby aktualizacji „Strategii Rozwoju Województwa Łódzkiego 2020” i „Strategii Rozwoju Województwa Mazowieckiego do 2030 r. Innowacyjne Mazowsze” oraz na podstawie zapisów strategicznych dokumentów krajowych, takich jak: Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju. Polska 2030. Trzecia Fala Nowoczesności, Strategia Rozwoju Kraju 2020, Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2010-2020: Regiony, Miasta, Obszary Wiejskie, Strategia Rozwoju Kapitału Ludzkiego, Strategia Rozwoju Kapitału Społecznego, Diagnoza Społeczna 2013. Warunki i Jakość Życia Polaków.

Rys. 46. Prognozowane stany ludności makroregionu w tys. osób

Rys. 47. Prognozowane zmiany liczby ludności w stosunku do poprzedniego okresu

medyczo-opiekuńcze.

Przewidywany spadek liczby osób młodych do 17 roku życia wpłynie istotnie na system edukacji. Nastąpi spadek liczby uczniów na wszystkich poziomach kształcenia. Zwiększy się konkurencja na poziomie szkół wyższych, które oprócz rywalizacji z innymi uczelniami krajowymi będą w coraz większym stopniu konkurować z uczelniami zagranicznymi. Jednak zachodzące przeobrażenia na rynku pracy zwiększą popyt na usługi edukacyjne umożliwiające podnoszenie kwalifikacji zawodowych i kształcenie przez całe życie.

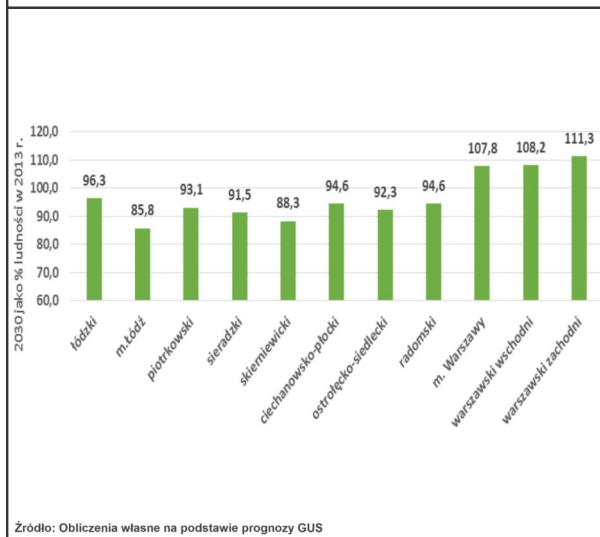
W wyniku naturalnego zmniejszania się populacji osób starszych, z najniższym poziomem wykształcenia oraz powszechności kończenia edukacji na poziomie co najmniej gimnazjalnym, wzrośnie ogólny poziom wykształcenia mieszkańców makroregionu. Jeśli procesom tym towarzyszyć będzie lepsze dopasowanie kwalifikacji do potrzeb lokalnych rynków pracy oraz korzystna sytuacja makroekonomiczna można przewidywać znaczącą poprawę sytuacji na rynku pracy, spadek bezrobocia oraz przyspieszenie modernizacji rolnictwa.

Istotnym źródłem społeczno-ekonomicznego rozwoju makroregionu w perspektywie 2030 r. może być postęp techniczny oraz większa podaż zasobów pracy wynikająca z wydłużenia wieku emerytalnego (o 7 lat w przypadku kobiet), stopniowe ograniczanie poziomu bezrobocia, a także rozmiarów „szarej strefy”. Lepsze wykorzystanie dyspozycyjnych zasobów pracy oraz rozszerzenie możliwości pracy przez Internet mogą stanowić podstawę przełamania stagnacji gospodarczej obszarów położonych peryferii.

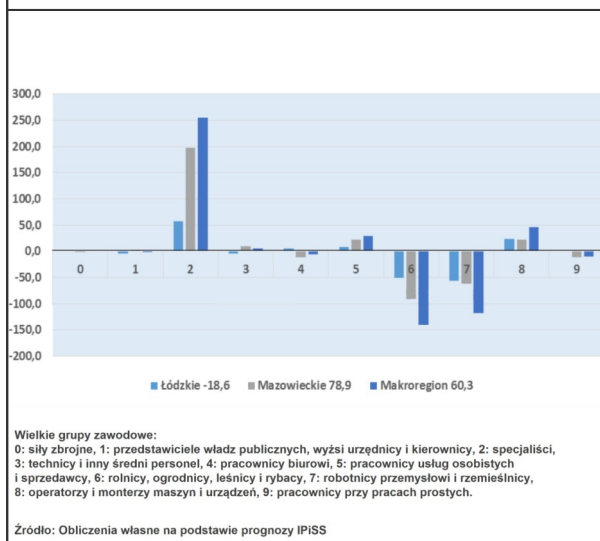
Będą traciły na znaczeniu niektóre dotychczasowe międzynarodowe przewagi konkurencyjne regionu, takie jak niskie koszty pracy. Aby utrzymać się na rynku, przedsiębiorstwa będą musiały przeprowadzić procesy modernizacyjne i w większym stopniu wprowadzać innowacje. Tempo rozwoju makroregionu będzie uzależnione od zmian struktury produkcji w kierunku wzrostu udziału przemysłów wysokiej techniki oraz usług wiodochłonnych, zwłaszcza biznesowych¹¹.

¹¹ A. Karpiński, Nowe trendy w polityce przemysłowej Unii Europejskiej, „MAZOWSZE Studia Regionalne”, nr 13, Warszawa 2013, s. 24-28.

Rys. 48. Prognoza zmian liczby ludności makroregionu według podregionów 2030

Rys. 49. Prognoza zmian liczby pracujących do 2020 r. według grup zawodowych (w tys. osób)

W Makroregionie Polski Centralnej przewiduje się uzyskanie wyższego wzrostu PKB ogółem niż średnio w kraju, co wynika z dotychczasowych trendów rozwoju woj. mazowieckiego, a szczególnie wysokiej dynamiki wzrostu obszarów metropolitalnych Warszawy i Łodzi.

W perspektywie do 2020 r.¹² w Makroregionie Polski Centralnej przewiduje się wzrost liczby pracujących z 3 634,7 tys. osób w roku 2012 do 3 695,0 tys. osób w roku 2020 (wzrost o 60,3 tys. osób). Wzrost ten będzie wypadkową spadku liczby pracujących w woj. łódzkim z 1 207,9 tys. osób w roku 2012 do 1 189,3 tys. osób (spadek o 18,6 tys. osób) w roku 2020 oraz wzrostu liczby pracujących w woj. mazowieckim z 2 426,8 tys. osób w roku 2012 do 2 505,7 tys. osób w roku 2020 (wzrost o 78,9 tys. osób).

W podziale na wielkie grupy zawodowe stosunkowo wysoki wzrost liczby pracujących prognozuje się w grupach 2: specjaliści (wzrost o 31,3%) oraz 8: operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń (13,4%). Nieznaczny wzrost liczby pracujących wystąpi w grupie 0: siły zbrojne (o 6,1%) i 5: pracownicy usług osobistych i sprzedawcy (6,0%) .

Spadek liczby pracujących prognozowany jest w MPC w trzech wielkich grupach zawodowych: 6: rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy (spadek o 37,3%), 7: robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy (o 27,7%) oraz 9: pracownicy przy pracach prostych (o 4,6%). W pozostałych grupach zawodowych przewiduje się stabilizację liczby pracujących (minimalny wzrost lub spadek w granicach 1,5%).

Przewiduje się, że do 2020 r. Polska osiągnie 75-80% średniego unijnego poziomu PKB *per capita* (wyrażonego w PPS). W tej perspektywie w województwie łódzkim zakłada się wzrost do 72% średniej unijnej, w województwie mazowieckim przewiduje się wzrost do 126%. W 2012 r. PKB *per capita* (w zł) w województwie łódzkim stanowił blisko 93% średniej krajowej, a w województwie mazowieckim 165% tej średniej.

¹² B. Dańska-Borsiak, I. Laskowska, A. Olejnik, Prognoza liczby pracujących według grup zawodów i województw (w:) Prognozy zatrudnienia w Polsce do 2020 r. Syntetyczne wyniki i wnioski. Raport IX (red. E. Kwiatkowski, B. Suchecki), IPISS, Warszawa 2014, s.165-193.